

1773 - prizidek zakristije St. Vrh.

prizidek zakristije sv. Lenart, Stara Vrhnika

1867 - kapelica Stara Vrhnika

kapelica Kristusa križanega

letnica gradnje 1867

1851 - 1930 Simon Ogrin

sv. Nikolaj, Kuren; 1872 prenovil glavni oltar, sv. Lenart, Stara Vrhnika; 1890 poslikal bandero

sv. Nikolaj, Kuren, glavni oltar

sv. Lenart, St. Vrhnika, oltarji

20. STOLETJE IN DO DANES

1914 Kuren, cerkev in zvonik sta dobila nov omet. Pod ometom odkrijejo freske. Nad vhodom v zakristijo je viden datum: 18. 6. 1914 (vir: KŽ Vrhnika, str. 10-12, St. Vrhnika in Kuren, župnik Marin Tavčar)

1917 Med 1. sv. vojno so bili odvzeti zvonovi. Sv. Lenart na Stari Vrhniki: odvzeta sta oba zvonova. Sv. Nikolaj na Kurenu: odvzet je manjši zvon. (vir: KŽ Vrhnika, str. 44-54, podrobnejši popis zvonov)

1921 Sv. Lenart na St. Vrhniki dobi nova bronasta zvonova, blagoslovljena 12. junija skupaj še s tremi vrhniškimi. (vir: Slovenec, 11. junij 1921)

1931 12. julija poje novo mašo Ivan Caserman, Krajncov iz Stare Vrhnike. (vir: Družina, 1931, str. 24. Slika članka in fotografijo hrani družina Čičmirko - Kuren)

1935 Na Kurenu zunaj na steni je bila tabla s Cankarjevim verzom, na stebri v cerkvi pa njegov podpis.

1936 V avgustu začno vojaki graditi cesto iz Stare Vrhnike čez Kuren na Jamnik. Utrjevalna dela ob meji. (vir: KŽ Vrhnika, str. 99)

1965 Cerkev sv. Nikolaja na Kurenu dobi dva nova zvonova. Sodelovale so narodne noše, deklice v obhajilnih oblačilih. Botra zvonov sta bila Julka Slabe - Figarjeva in Jože Leskovec - Martenetov. Minka Grom - Lukacova je napisala pesem za deklamacijo, Malči Potrebuješ je učila izgovorjavo.

Avtorica: Ema Goričan
Fotografije: Ema Goričan, Joži Krvina, Primož Suša
Oblikovanje: Tamara Jaklič
Izdalo: Kulturno društvo Stara Vrhnika
maj 2026

500 let

(1526 - 2026)

prva omemba cerkva STARE VRHNIKE

SV. LENART IN SV. NIKOLAJ

Sv. Lenart
Stara Vrhnika

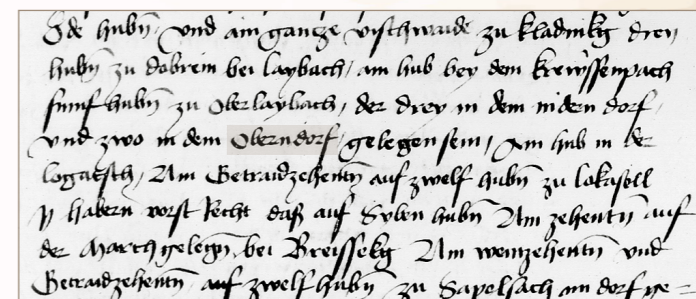
Sv. Nikolaj
Kuren

Posnetek cerkva iz zraka. Foto: Primož Suša

1444

PRVA OMEMBA STARE VRHNIKE

Fevdalni gospod Konrad Apfalter, lastnik gradu Lebek (Vače pri Litiji), je imel dve hubi-kmetiji v Gornji vasi (Oberndorf), Stara Vrhnika. Isto posest je leta 1465 prejel tudi Konradov sin Andrej. (vir: Zgodovinski arhiv Ljubljana, Fevdna knjiga, str. 246 -247, transkripcija Luke Dremelja, mag. zgod., 2026)

izrez iz fevdne knjige - prva omemba Stare Vrhnike

J.V. Valvasor - grad Lebek

ostanki gradu iz Lebek, 2011

1526

500 LET PRVE OMEMBE CERKVA

V župniji Vrhnika sta prvič omenjeni cerkev sv. Lenarta na Stari Vrhniki in cerkev sv. Nikolaja ali Miklavža na Kurenu. (vir: Kronika župnije Vrhnika – KŽ Vrhnika, str. 125-128)

sv. Nikolaj, Kuren

sv. Lenart, Stara Vrhnika

ODVZEM DRAGOCENOSTI

Leta 1526 so bile po cerkvah Vrhniške župnije odvzete dragocenosti. Neprestane vojne z Benečani, turški navali, kmečki upori in druge stiske, so izčrpali deželo. Deželni knez, nadvojvoda Ferdinand je zahteval vedno novih davkov - kontribucij.

- **Sv. Lenart na Stari Vrhniki:** odvzet 1 bakreni kelih in 2 funta vinarjev, pustili en bakreni kelih.
- **Sv. Nikolaj na Kurenu:** odvzet 1 bakreni kelih, 5 ogrskih goldinarjev v zlatu in 4 funte vinarjev.

Dragocenosti sta prekovala ljubljanska zlatarja Jurij Vogl in J. Seferin. (vir: Izvestja muz. društva za Kranjsko, 1895)

1585 PROTESTANTSKI ČASI

Preprosto ljudstvo se ni oprijelo Lutrove novotarije, vdali so se drugim zablodam, tako zvani mučenci - štiftarji so se zamaknili, mučili samega sebe. Sektarji so hoteli zidati na Stari Vrhniki svojo cerkev. Ker jim niso pustili, so se bali kmečkih uporov. Na Stari Vrhniki so jim pridigali cerkveniki in razni svetni ljudje. Kmet v Altoblerlaibachu ima še vedno v rokah kranjsko Biblijo. (vir: KŽ Vrhnika, Gruden, Zgodovina slov. Naroda, 685.)

1598

IMENA KMETOV STARE VRHNIKE

Kmetje, ki so smeli sekati drva v vicedomskih (deželnoknežjih) gozdovih proti plačevanju odškodnine v naturi:

Jakob Kenghk, Andre Kengk (ima 1/4 grunte od Jakoba Kenghka), Gregor Kengh, Martin Surc, Matija Hodnighk, Hanse Schokhoshegk Suppan (Zakovšek župan), Mathija Threun, Mathia Perkha, Miha Schakhoshegk; Hanse Schakhohegk; auf des Laure Grand, Štefan Verbc, Mathia Ruden, Andre Zamernighk, Mathia Kern, Jurij Threun, Grog Gostisha, Jurij Smeru (ima 1/4 grunta Groger-ja Kengkh, Mathia Dissela (Dežela), Hanse Threun, Miha Lukan, Jury Threun auf der sel. Pfarrer Grund, Franz Garzarolly, Fridmand von Sibenegkh, Jakob Schmeru, Andre Comar, Mathia Surz, Mathia Kozian. (vir: Priobčil Mullner v Argo VIII. p. 93 st. po registru, hranjenem v vicedomskem arhivu fak. I/69. KŽ Vrhnika, str. 129)

1617-1682

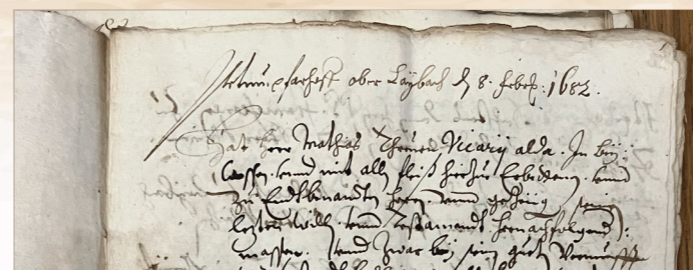
MATIJA TREVEN

Rojen je bil na Stari Vrhniki leta 1617. Učil se je retorike (govorništva) in kazuistike (prava). Krščeval je že kot bogoslovec leta 1640, v mašnika je bil posvečen v Bistri in bil kaplan od leta 1642-1649. (vir: ŽK Vrhnika, str. 19)

Od leta 1675 do svoje smrti leta 1682 je bil župnik na Vrhniki. V cerkvi na Stari Vrhniki so na levi strani pod korom ostanki freske *Pohod Sv. Treh Kraljev*, kjer je Matija leta 1640 podpisan kot 'cooperator' (sodelavec), poleg je levo podpisan Nikolaus Pipan (župnik v Sp. Idriji). V svoji oporoki 8. 2. 1682 Matija Treven med drugimi zapušča sestri Špeli in Anžetu Trevnu vsakemu po 100 goldinarjev, sinovoma Primoža Trevna pa zapušča četrtino hube (fevdalnega posestva) na Stari Vrhniki. Umrl je dva dni po oporoki. (vir: Škofijski arhiv Lj.; Matija Treven, oporoka 8. 2. 1682; transkripcija Luke Dremelja, mag. zgod., 2026)

podpis na freski v cerkvi sv. Lenarta na Stari Vrhniki

oporoka M. Trevna, vir: transkripcija Luke Dremelja, mag. zgod., 2026

1631-1668 VIZITACIJE CERKVA

1631 - Vizitacija škofa RAINALDA SCHARLICHIIJA

CERKEV SV. LENARTA (St. Vrhnika)

- 4 oltarji: glavni sv. Lenarta je posvečen;
- oltar Matere božje naj se podre;
- oltar sv. Florjana na evangelijski strani je posvečen;
- oltarju sv. Lucije manjka vse;
- cerkev ima samo eno majhno okno - ukazal je večja in odpirljiva;
- dohodki: 6 travnikov, 2 lehi in 1 vrt.

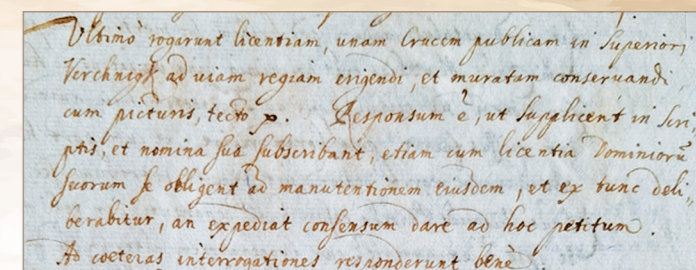
CERKEV SV. NIKOLAJA (Kuren)

- 3 oltarji, vsi brez opreme;
- glavni oltar sv. Nikolaja;
- oltar sv. Magdalene je posvečen;
- oltar sv. Marko ni posvečen;
- temna cerkev, strop na dveh stebrih;
- kupiti morajo novo opremo za vse oltarje;
- dohodki: 12 senožeti, 3 njive in 1 vinar.
- leta 1666 kupijo nov zvon sv. Marka
- maše: sv. Nikolaj, sv. Primož, Sv. Maglarena in žegnanje

(vir: KŽ Vrhnika, str. 133-137; vizitacija podružnic 1631)

1661 - Prošnja za postavitev kapelice na Stari Vrhniki - pr'Pil

Krajani so zaprosili za postavitev javnega križa ob cesti na Stari Vrhniki. Odgovor je bil, naj vložijo pisno prošnjo s podpisi in se zavežejo k vzdrževanju. (vir: KŽ Vrhnika, str. 148)

prošnja in odgovor za postavitev kapelice, Stara Vrhnika, 9. junij 1661

18. in 19. STOLETJE

1763 - 1787 - Vojaški zemljevid

Prvotna pot od Vrhnike do Stare Vrhnike je šla čez današnji Cankarjev klanec mimo sv. Trojice in je bila strma, zelo kamnita in zato težko prevozna. Do Kurena se lahko jezdi, prevozno je le z navadnimi kmečkimi vozovi. (vir: Vincenc Rajšp, Majda Ficko, Slovenija na vojaškem zemljevidu, 1763 – 1787, sekcija 189, str. 6-7)

izrez vojaškega zemljevida - Vrhnika, Stara Vrhnika in Kuren

1772 - Jožefinski kataster

CERKEV SV. LENARTA ima v lasti:

- 5 parcel I. kategorije (njive za kolobarjenje, donos krme)
- 18 parcel II. kategorije (travniki, vrtovi, ribniki)

CERKEV SV. NIKOLAJA ima v lasti:

- 5 parcel II. kategorije (travniki, vrtovi)

(vir: SI AS, Arhiv Republike Slovenije, AS 175, šk 267, Jožefinski kataster za Kranjsko. Transkripcija Davida Božnarja, 2025)